

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Щербакова Ірина Миколаївна

РОБОЧА ПРОГРАМА
курсу
«Профорієнтація та профвідбір»

за напрямом підготовки
6.0301103. Практична психологія

Суми
Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка
2014

УДК 37.048.4(083.97)
ББК 88.411.9я73
Щ 61

Схвалено методичною радою Інституту педагогіки та психології
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Рецензенти:

Кузікова С. Б. – доктор психологічних наук, професор,
зав. кафедри практичної психології СумДПУ імені А. С. Макаренка;

Улунова Г. Є. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри
психології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Щербакова І. М.

Щ 61 Робоча програма курсу «Профорієнтація та профвідбір» :
для студ. спец. «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – 2-е вид.,
переробл. і доповн. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка,
2014. – 48 с.

Робоча програма курсу «Профорієнтація та профвідбір» розрахована на студентів спеціальності «Практична психологія» для ознайомлення з психологією профорієнтаційного самовизначення молоді, характеристикою стадій вибору професії, психологічними чинниками професійного відбору і добору, умовами ефективної трудової діяльності.

УДК 37.048.4(083.97)
ББК 88.411.9я73

© Щербакова І. М., 2014

© Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014

ЗМІСТ

I. Опис навчальної дисципліни	4
II. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
III. Програма навчальної дисципліни.....	6
IV. Структура навчальної дисципліни	7
V. Теми лекційних занять	9
VI. Теми практичних занять	10
VII. Самостійна робота	17
VIII. Зміст індивідуального науково-дослідного завдання.....	20
IX. Розподіл балів, які отримують студенти.....	23
X. Шкала оцінювання та залікові питання з навчальної дисципліни	25
XI. Методичне забезпечення	32
XII. Тести	33
XIII. Література.....	36

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,5	Галузь знань: 0301 Соціально-політичні науки (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки 6.0301103. Практична психологія (шифр і назва)		
Модулів – 1 + (навч. проект: ІНДЗ)	Спеціальність (проф. спрямування): шифр та назва спеціальності 6.0301103. Практична психологія	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3	3
Індивідуальне науково-дослідне завдання: науковий реферат (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		5	6
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,9; самостійної роботи студента – 1,9.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>бакалавр</i>	16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		54 год.	64 год.
		Індивідуальні завдання: 12 год.	
Вид контролю: залік			

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: отримання знань, умінь, навичок, які сприяють організації продуктивної роботи практичного психолога; засвоєння студентами фактів, механізмів, структури, теорії, принципів, законів, закономірностей процесу професійного самовизначення особистості, а також опрацювання певних навичок для їх використання на практиці.

Завдання курсу: сформувати у студентів цілісний підхід щодо розуміння загальних теоретичних і методологічних засад профорієнтації. Сформувати професійно важливі вміння застосовувати одержані знання під час проведення профорієнтаційної та профдіагностичної консультації з метою надання психологічної допомоги особистості у її професійному самовизначенні, самореалізації, у будь-який період її професійного становлення або переживання будь-яких професійних криз.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні цілі, завдання, особливості профорієнтаційної роботи;
- об'єкт, предмет і завдання курсу, його категоріальний апарат;
- загальні психологічні засади профорієнтації, основні фундаментальні положення дисципліни, підходи, напрями та етапи профорієнтації; основні теоретичні і методологічні проблеми та завдання профорієнтації на сучасному етапі розвитку науки;
- основні напрями профорієнтаційної роботи;
- основні принципи та методи профорієнтаційної роботи;
- стабільні та критичні періоди професійного розвитку особистості їх перебіг та шляхи додання нормативних і ненормативних професійних криз;
- особливості проведення профдіагностики та профконсультації;

уміти:

- проводити діагностику професійного самовизначення особистості на стадіях оптації, професійної підготовки, адаптації, професіоналізму, професійної майстерності;
- проводити професійну консультацію на стадіях вибору професії;
- проводити експертну оцінку рівня сформованості особистості як активного суб'єкта праці (на підставі основних психологічних характеристик праці як активності суб'єкта);
- скласти професіограму, проводити професіографічні дослідження професійного самовизначення молоді;
- визначати провідні мотиваційні комплекси особистісного спрямування професійного самовизначення;
- ефективно сприяти підвищенню активної ролі особистості, що обирає професію;
- розв'язувати внутрішні проблеми (кризи, конфлікти, стагнації) суб'єктів вибору у процесі їх професійного самовизначення;
- розширювати взаємодію особистості, що обирає професію, з оточуючою дійсністю, збагачувати її потреби, можливості, якості задля відкриття нових ресурсів, можливостей діяльності і спілкування.

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I

Загальна характеристика профорієнтації та професійного визначення особистості

Тема 1. Профорієнтація та професійне самовизначення.

Тема 2. Професійне самовизначення молоді.

Тема 3. Мотиви вибору професії.

Змістовий модуль II

Загальна характеристика основних компонентів профорієнтаційної роботи практичного психолога

Тема 4. Актуальні проблеми професіографування у профорієнтаційній діяльності практичного психолога. Профпросвіта. Профінформація.

Тема 5. Вивчення учнів з метою профорієнтації.

Тема 6. Психологічна допомога особистості в її професійному самовизначенні.

Тема 7. Професійна консультація.

Тема 8. Професійний відбір/добір.

Тема 9. Професійна адаптація.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього го	у тому числі				Усього го	у тому числі			
		лек	пр. з.	лаб	сп		лек	пр. з.	лаб	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль I. Загальна характеристика профорієнтації та професійного самовизначення особистості										
Тема 1. Профорієнтація та професійне самовизначення	7	1	2	-	4	8	1	1	-	6
Тема 2. Професійне самовизначення молоді	7	1	2	-	4	8	1	1	-	6
Тема 3. Мотиви вибору професії	8	2	2	-	4	8	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем I	22	4	6	-	12	24	2	2	-	20
Змістовий модуль II. Загальна характеристика основних компонентів профорієнтаційної роботи практичного психолога										
Тема 4. Актуальні проблеми професіографування у профорієнтаційній діяльності практичного психолога. Профпросвіта. Профінформація	8	2	2	-	4	7	1	-	-	6
Тема 5. Вивчення учнів з метою профорієнтації	10	2	4	-	4	11	-	1	-	10
Тема 6. Психологічна допомога особистості в її професійному самовизначенні	8	2	2	-	4	11	-	1	-	10
Тема 7. Професійна консультація.	8	2	2	-	4	6	-	-	-	6
Тема 8. Професійний відбір/добір	8	2	2	-	4	7	1	-	-	6
Тема 9. Професійна адаптація	8	2	2	-	4	6	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем II	50	12	14	-	24	48	2	2	-	44
Усього годин	72	16	20	-	36	72	4	4	-	64

V. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Лекції вирішують цілий комплекс важливих пізнавальних, виховних та організаційних завдань. Вони допомагають студентам сприйняти значну кількість знань, здатні підвищити продуктивність усіх інших форм навчальної роботи, є важливим орієнтиром для самостійної роботи. І все ж необхідно пам'ятати, що лекція дає роз'яснення тільки на найбільш важливі і складні питання і визначає напрямок, характер подальшої самостійної роботи студентів.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль I. Загальна характеристика профорієнтації та професійного самовизначення особистості	
	Тема 1. Профорієнтація та професійне самовизначення	1
	Тема 2. Професійне самовизначення молоді	1
	Тема 3. Мотиви вибору професії	2
2.	Змістовий модуль II. Загальна характеристика основних компонентів профорієнтаційної роботи практичного психолога	
	Тема 4. Актуальні проблеми професіографування у профорієнтаційній діяльності практичного психолога. Профпросвіта. Профінформація	2
	Тема 5. Вивчення учнів з метою профорієнтації	2
	Тема 6. Психологічна допомога особистості в її професійному самовизначенні	2
	Тема 7. Професійна консультація.	2
	Тема 8. Професійний відбір/добір	2
	Тема 9. Професійна адаптація	2

VI. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ пр. з.	Назва теми	К-сть год
ПЗ № 1- 2	<p>Тема 1-2</p> <p>Загальна характеристика профорієнтації. Особливості професійного самовизначення особистості</p> <p>1. Психологічний аналіз проблеми оптимізації загальної та професійної підготовки молоді на сучасному етапі державотворення. Розвиток вітчизняної профорієнтації.</p> <p>2. Цілі, завдання, характеристика профорієнтації та профвідбору. Характеристика основних структурних компонентів профорієнтації. Основні методи профорієнтації.</p> <p>3. Психологічна характеристика праці як активності суб'єкта: психологічна експертиза рівня сформованості особистості як активного суб'єкта праці на стадії її професійного самовизначення.</p> <p>4. Етапи професійного самовизначення молоді: психологічні аспекти вибору професії. Класифікація професій; стадії вибору професії; стадії професійного самовизначення.</p> <p style="text-align: center;">Практичні завдання:</p> <p>1. Проаналізуйте основні напрями профорієнтації і визначте до кожного з них завдання і методи роботи практичного психолога.</p> <p>2. Проаналізуйте структурні компоненти профорієнтації. Визначте ключові стратегії організації професійної допомоги в професійному самовизначенні особистості.</p>	4

	<p>3. Перерахуйте стадії вибору професії, узагальнюючи форми і методи роботи практичного психолога на кожній з них.</p> <p>4. Опрацюйте методики: диференційовано-діагностичний опитувальник інтересів (ДДО за Є. О. Клімовим); методика виявлення «Комунікативних та організаторських схильностей» (КОС-2); методика «Квадрат інтересів».</p> <p><i>Психологічний глосарій: профорієнтація, суб'єкт праці, професійне самовизначення особистості, професія, вибір професії, професійна діяльність, оптант, інтернал, первинна професіоналізація, вторинна професіоналізація, профінформація, профагітація, профпропаганда, профактивізація, профвідбір/добір, профпридатність, профадаптація, професійна майстерність.</i></p> <p>Основна література до теми: 1, 4, 6, 7, 10, 20, 21, 23, 25.</p> <p>Додаткова література: 1, 3, 5, 6, 12, 13, 33, 34, 35, 36, 37.</p>	
<p>ПЗ № 3– 4</p>	<p style="text-align: center;">Тема 3–4</p> <p style="text-align: center;">Вивчення учнів з метою профорієнтації: мотиви вибору професії</p> <p>1. Характеристика загальновизнаних змістових моделей мотивації особистості: ієрархії потреб А. Маслоу, модель К. Альдерфера, двофакторна модель (мотиваційно-гігієнічна концепція) Ф. Герцберга, мотиваційна теорія Є. О. Климова.</p> <p>2. Інтерес як мотив вибору професії. Класифікація інтересів.</p> <p>3. Обов'язок перед суспільством як мотив вибору професії: компоненти обов'язку. Самооцінка як мотив вибору професії: різновиди, вікові особливості самооцінки.</p>	<p style="text-align: center;">4</p>

4. Співвідношення мотивів у різних вікових групах. Типи мотивації. Вивчення професійних інтересів і професійних намірів учнів: використання анкетних методик для їх виявлення.

5. Дослідження особливостей розвитку психофізіологічних функцій учнів. Проблема діагностики учнів. Загальна характеристика здібностей: їх природа та класифікація. Професійні здібності.

6. Життєві показники рівня здібностей, їх характеристика.

Практичні завдання:

1. Поясніть формулу: виконання = f (здатність x мотивація).

2. Проаналізуйте динаміку формування мотивів вибору професії. Поясніть умови оптимального вибору професії.

3. Визначте принципи класифікації професійних інтересів особистості. Поясніть мотивацію професійного самовизначення особистості на стадії оптації та з'ясуйте мотиваційні аспекти діяльності особистості.

4. Опрацюйте методики: методика Л. Йовайши, тест «Квадрат інтересів», опитувальник професійної готовності (ОПГ за Л. Кабардовою), методика дослідження професійно важливих якостей людини.

Психологічний глосарій: суб'єкт праці, об'єкт праці, мотив професійного самовизначення, самооцінка професійної придатності, умови оптимального вибору професії, професійна готовність, психологічна готовність до праці, оптант, оптація, праксиметричні методи, тестування, модуль професій, психологічний модуль професії.

	<p>Основна література до теми: 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 35.</p> <p>Додаткова література: 5, 11, 12, 14, 17, 39, 43, 45, 50.</p>	
<p>ПЗ № 5</p>	<p style="text-align: center;">Тема 4-5</p> <p style="text-align: center;">Актуальні проблеми професіографування у профорієнтаційній діяльності практичного психолога</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Профінформація як компонент профорієнтації: цілі, форми. 2. Професіологія та професіографія як компоненти профінформації. Структурні компоненти професіограми. 3. Класифікація професій: принципи, критерії. 4. Інформація про умови оптимального вибору професії. Інформація про кризи, критичні ситуації, професійні стагнації у професійному самовизначенні особистості. <p style="text-align: center;">Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть теоретичні основи профінформації. Визначте форми профінформаційної роботи. 2. З'ясуйте проблеми професіології і професіографії за статтею М. А. Дмитрієва «Цілі професіографії і структура професіограми» // Психология работы с персоналом в трудах отечественных специалистов / [сост. и общ. ред. Л. В. Винокурова]. – СПб. : Питер, 2001. – С. 84–92. 3. Проаналізуйте роль професіографічних характеристик професій у формуванні ПВЗ. Складіть професіограму практичного психолога. 4. Законспекуйте статтю К. М. Гуревич «Професійна придатність і принцип розподілу професій» // Психология 	2

	<p>работы с персоналом в трудах отечественных специалистов / [сост. и общ. ред. Л. В. Винокурова]. – СПб. : Питер, 2001. – С. 63–74. – (Серия «Хрестоматия по психологии»).</p> <p><i>Психологічний глосарій: професія, криза професійного самовизначення, професіологія, професіограма, психограма, професійно важливі якості особистості, професійно важливі знання, профінформація, соціологічні, психологічні і фізіологічні методи професіографії, інформаційне, діагностичне і прогностичне професіографування, методичне і проспектувальне професіографування, професіоналізм, професійна самосвідомість, індивідуальний стиль діяльності.</i></p> <p>Основна література до теми: 2, 4, 16, 17, 26, 28, 33, 34.</p> <p>Додаткова література: 3, 18, 21, 22, 25, 27, 28, 29, 32, 40, 48.</p>	
<p>ПЗ № 6</p>	<p style="text-align: center;">Тема 6–7</p> <p style="text-align: center;">Психодіагностика професійного самовизначення молоді. Профконсультаційні «казуси» професійного самовизначення</p> <p>1. Загальна характеристика профконсультації, її місце в системі профорієнтації. Типи консультації: підготовча (розвиваюча), завершальна (рекомендуюча, формуюча), уточнююча.</p> <p>2. Профконсультаційні «казуси», їх класифікація.</p> <p>3. Етика профконсультації. Професійно важливі якості консультанта. Правила використання профконсультаційної документації.</p>	<p style="text-align: center;">2</p>

	<p>4. Психодіагностика професійно важливих якостей особистості, когнітивних і комунікативних процесів у структурі професійної діяльності.</p> <p style="text-align: center;">Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте місце професійної консультації в системі профорієнтації. 2. Поясніть правила використання профконсультаційної документації. 3. Назвіть професійно важливі якості консультанта. 4. Поясніть, як заповнюється картка первинної індивідуально-психологічної профконсультації. <p>Психологічний глосарій: профконсультація, профконсультаційний «казус», психологічний консалтинг, професійна стагнація, довідково-інформаційна профконсультація, стимулююча, корекційна і реабілітаційна профконсультації, маніпулятивна профконсультація, психотехнологія, криза професійного вибору, криза професійних експектацій, криза професійного зростання, криза втрати професійної діяльності.</p> <p>Основна література до теми: 10, 12, 15, 18, 24, 29, 32, 36, 38.</p> <p>Додаткова література: 3, 8, 15, 16, 17, 20, 23, 26, 31, 39, 42, 47.</p>	
<p>ПЗ № 7– 8</p>	<p style="text-align: center;">Тема 8–9</p> <p style="text-align: center;">Професійний відбір/добір. Професійна адаптація</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кадрова політика як сучасна стратегія державного розвитку України. 	<p style="text-align: center;">4</p>

2. Діагностика позитивних та нейтральних якостей особистості щодо конкретних вимог професії.

3. Поняття про профдобр: принципи і методи профдоброру. Етапи профдоброру.

4. Профадаптація як етап профорієнтації. Етапи профадаптації.

Практичні завдання:

1. Визначте основні правила складання документації в ситуації профвідбору.

2. Назвіть рівні професійної адаптації.

3. Яким чином (на практиці) визначається рівень професійної адаптації особистості?

4. Назвіть основні показники професійної придатності до професії практичного психолога.

***Психологічний глосарій:** профвідбір, профдобр, метод професійної проби, індивідуальний стиль діяльності, професійна деформація особистості, профадаптація, профпридатність, реорієнтація.*

***Основна література до теми:** 5, 6, 23, 26, 28, 29, 30, 34, 38.*

***Додаткова література:** 23, 24, 27, 28, 38, 39, 40, 45, 48, 49.*

VII. САМОСТІЙНА РОБОТА

Форма: професіографічне психодіагностичне дослідження «Самоаналіз професійного спрямування і можливості розвитку у обраній професії».

Умови виконання: опрацювання профорієнтаційних діагностичних методик за навчально-методичним посібником // Щербакова І. М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості : навч.- метод. посіб. / І. М. Щербакова, Г. А. Стадник. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 324 с.

Етапи виконання:

- а) Опрацювання методик. Кількісний та якісний аналіз одержаних результатів. Письмова інтерпретація отриманих даних.
- б) На основі опрацьованих методик підготувати (письмово) «Самоаналіз професійного спрямування і можливості розвитку у обраній професії».

Зміст самостійної роботи:

Діагностичний інструментарій з визначення професійної мотивації та спрямованості особистості

1. Тестова методика «Як обрати професію?».
2. Опитувальник Л. Лучко «Ваша майбутня професія».
3. Анкета «Що мені подобається?» (Л. А. Йовайши).
4. Тест структури інтересів і схильностей (СІС).
5. Методика «Карта інтересів».
6. «Квадрат інтересів».
7. Методика «Ціннісні орієнтації» (М. Рокич).
8. Орієнтаційно-діагностична анкета інтересів (ОДАНІ-2).
9. Методика «Мотиви вибору професії».
10. Методика «Мотиви вибору професії».

11. Опитувальник «Мотиви».
12. Тест гумористичних фраз (ТГФ).
13. Диференційно-діагностичний опитувальник (ДДО) Є. Клімова.
14. Опитувальник визначення спонукань до вибору професії.
15. Методика визначення професійних переваг Б. Басса.
16. Опитувальник «Професійні наміри».
17. Методика «Схильність» (Л. А. Йовайши).
18. Опитувальник «ССдоТП» (М. Волкова).
19. Орієнтовна анкета (ОА).
20. Опитувальник «Спрямованість особистості».
21. Опитувальник професійної спрямованості (ОПС) Д. Голланда.
22. Методика діагностики професійної спрямованості (автор Б. Басс).

Психодіагностика опитантів та кандидатів на вакантні посади

1. Опитувальник «Карта особистості» К. Платонова.
2. Діагностика структури сигнальних систем.
3. Теплінг-тест Є. Ільїна.
4. Опитувальник «Стиль мислення».
5. Опитувальник «ШТРР» – шкільний тест розумового розвитку.
6. Інтелектуальний тест Г. Айзенка.
7. Особистісний опитувальник для дітей Г. Айзенка J.E.P.I.
8. 16-факторний особистісний опитувальник Р. Б. Кеттелла.
9. Формула темпераменту.
10. Методика «Акцентуації характеру».
11. Методика дослідження ПВЯ системи «Л-Т».
12. Методика дослідження ПВЯ системи «Л-М – ЗС».
13. Методика (КОС-2) Б. Федоришин, В. Синявський.
14. Опитувальник «Який Ваш творчий потенціал?».

15. Опитувальник «Мій шлях широкий».
16. Опитувальник «Творець-виконавець».
17. Методика дослідження рівня суб'єктивного контролю (РСК).
18. Тест-опитувальник мотивації досягнення (ТМД).
19. Тест-опитувальник мотивації афіляції (ТМА).
20. Методика діагностики рівня задоволення основних потреб.
21. Методика дослідження виходу з важких життєвих ситуацій (ВЖС).
22. Опитувальник «Адаптивність» (БОО – АМ).
23. Опитувальник професійної готовності (ОПГ-6).
24. Опитувальник професійної готовності (ОПГ за Л. Кабардовою).

VIII. ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

Студентам пропонується підібрати 3-5 наукових статті у періодичних виданнях з психології до кожної теми змістовних модулів. Виконання ІНДЗ передбачає опрацювання додаткової літератури задля поглиблення знань студентів і перевіряється викладачем на практичних заняттях.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p align="center">Змістовий модуль І.</p> <p align="center">Загальна характеристика профорієнтації та професійного самовизначення особистості</p>	
	<p align="center">До теми 1. Профорієнтація та професійне самовизначення. <i>Самостійно дібрати 3-5 наукові статті, що вийшли з друку за останній календарний рік. Опрацювати літературу. Зробити анотації на статті.</i></p> <p>Загальне поняття про професійну інформацію, професійну просвіту, професійну консультацію, професійний добір, професійну атестацію, професійну діяльність, професійну адаптацію, професійну підготовку. Сучасний стан та перспективи розвитку теорії і методики професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих в Україні.</p>	
	<p align="center">До теми 2. Професійне самовизначення молоді. <i>Самостійно дібрати 3-5 наукові статті за темою, що вийшли з друку за останній календарний рік. Опрацювати літературу. Зробити анотації на статті.</i></p> <p>Теоретико-методичні основи професійного самовизначення особистості. Особливості професійного самовизначення на різних стадіях становлення особистості. Зміст та психолого-педагогічні засоби професійної орієнтації учнів різного віку.</p>	

	<p>До теми 3. Мотиви вибору професії. <i>Самостійно дібрати 3-5 наукові статті за темою, що вийшли з друку за останній календарний рік. Опрацювати літературу. Зробити анотації на статті.</i></p> <p>Психологічні теорії мотивації професійного самовизначення. Мотиви вибору професії. Структура мотиву діяльності. Особливості мотивації професійного навчання.</p>	
<p>Змістовий модуль II.</p> <p>Загальна характеристика основних компонентів профорієнтаційної роботи практичного психолога</p>		
	<p>До теми 4. Актуальні проблеми професіографування у профорієнтаційній діяльності практичного психолога. Профпросвіта. Профінформація. <i>Самостійно дібрати 3-5 наукові статті за темою, що вийшли з друку за останній календарний рік. Опрацювати літературу. Зробити анотації на статті.</i></p> <p>Методи професіографічних досліджень. Диференційне професіографування. Основні типи професіографії. Особливості профорієнтаційної роботи в умовах неперервної освіти. Психологічні проблеми професійного навчання та перепідготовки кадрів.</p>	
	<p>До теми 5. Вивчення учнів з метою профорієнтації. <i>Самостійно дібрати 3-5 наукові статті за темою, що вийшли з друку за останній календарний рік. Опрацювати літературу. Зробити анотації на статті.</i></p> <p>Методи психодіагностики в професійному консультуванні та професійному відборі. Профорієнтаційні технології, тренінги і профорієнтаційні ігри.</p>	

	<p>До теми 6. Психологічна допомога особистості в її професійному самовизначенні. Самостійно дібрати 3-5 наукові статті за темою, що вийшли з друку за останній календарний рік. Опрацювати літературу. Зробити анотації на статті.</p> <p>Психологічне супроводження особистості на різних стадіях її професійного становлення. Планування та реалізація індивідуальної освітньої траєкторії кар'єри професійного самозростання.</p>	
	<p>До теми 7. Професійна консультація. Самостійно дібрати 3-5 наукові статті за темою, що вийшли з друку за останній календарний рік. Опрацювати літературу. Зробити анотації на статті.</p> <p>Психотехнології професійного консультування. Профорієнтаційні ігри, ігрові профорієнтаційні вправи, карткові профконсультаційні методики як групові форми професійного консультування.</p>	
	<p>До теми 8. Професійний відбір/добір. Самостійно дібрати 3-5 наукові статті за темою, що вийшли з друку за останній календарний рік. Опрацювати літературу. Зробити анотації на статті.</p> <p>Професійний відбір та профпідбір як складові профорієнтації.</p>	
	<p>До теми 9. Професійна адаптація. Самостійно дібрати 3-5 наукові статті за темою, що вийшли з друку за останній календарний рік. Опрацювати літературу. Зробити анотації на статті.</p> <p>Професійна адаптація та її значення в професійному становленні особистості.</p>	

ІХ. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Особливості проведення семестрового підсумкового контролю відображаються в робочій програмі та описі дисципліни і доводяться до відома студентів групи на першому занятті з дисципліни.

Система оцінювання

Поточний контроль успішності студентів здійснюється в усній та письмовій формах під час проведення практичних заняттях. Оцінка поточного контролю знань студентів виставляється за:

1. систематичність та активність на практичних заняттях, при цьому оцінюється рівень знань продемонстрованих у відповідях і виступах на заняттях, активність при обговоренні дискусійних питань;

2. виконання домашніх письмових завдань, передбачених самостійною роботою студента;

3. виконання тематичних контрольних робіт (при цьому оцінка виставляється за практичні навички та теоретичні знання яких набули студенти після опанування певної теми, за результатами тестування, відповідей на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, виробничих ситуацій, виконання індивідуальних занять, у тому числі підготовки рефератів).

Облік успішності здійснюється у відповідному журналі групи у 8-бальній шкалі. На підсумковому занятті викладач розраховує і доводить до відома студентів сумарну поточну оцінку.

Поточний контроль (УПК/ППК :_max. сума 72 бали):

1. **Усний поточний контроль (УПК: max. 4 бали):** Усна відповідь (розкриття теоретичних питань) на практичному занятті оцінюється від 1 до 4 балів.

2. **Письмовий поточний контроль (ППК: max. 4 бали):**

2.1. Тест (мак 2 бали). Письмове тестове завдання з окремої теми оцінюється наступним чином :

8-10 правильних відповідей - 2 балів;

1-7 правильних відповідей – 1 бал;

2.2. Письмове завдання за темою практичного заняття, або психологічний диктант (психологічний глосарій до теми) оцінюється мак. 2 бали.

У випадку коли студент не готовий до виконання завдання, йому нараховується 0 балів.

а. ІНДЗ (мак. 20 балів)

Виконання індивідуального науково-дослідницького завдання (ІНДЗ) з даної навчальної дисципліни оцінюється наступним чином, - мак. 20 балів, а саме:

Відмінно - 20 балів;

Добре – 15 балів;

Задовільно – 10 балів.

б. Самостійна робота студентів (мак. 8 балів)

Виконання професіографічного психодіагностичного дослідження «Самоаналіз професійного спрямування і можливості розвитку у обраній професії» оцінюється – мак. 8 балів.

с. Підсумковий модульний контроль знань (залік).

Підсумковий контроль знань проводиться у формі письмового тестування за програмою навчальної дисципліни, яке складається з 60 питань. Шкала оцінювання виглядає наступним чином:

60 правильних відповідей – 100 балів;

57-59 правильних відповідей – 90 балів;

51-56 правильних відповідей – 82 бала;

45-50 правильних відповідей – 74 бали;

39-44 правильних відповідей – 64 бали;

30-38 правильних відповідей – 60 балів;

11-29 правильних відповідей – 59 балів;

0-10 правильних відповідей – 34 бала.

У разі якщо студент не виконує тестового модульного контрольного завдання, залік складається в усній формі відповідно до затвердженого переліку залікових питань і загальноприйнятих критеріїв оцінювання.

Приклад для заліку (денна форма навчання)

Модуль 1									Модуль 2		Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль II								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	СРС	ІНД 3	
пр.з. № 1	пр. з. № 2	пр. з. № 3	пр. з. № 4	пр. з. № 5	пр. з. № 6	пр. з. № 7	пр. з. № 8	пр. з. № 9	пр. з. № 10		
УПК/ ППК	УПК/ ППК	УПК/ ППК	УПК/ ППК	УПК/ ППК	УПК/ ППК	УПК/ ППК	УПК/ ППК	УПК/ ППК			
4/4	4/4	4/4	4/4	4/4	4/4	4/4	4/4	4/4	8	20	100
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	20	100

Х. Шкала оцінювання та залікові питання з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЗАЛІК

Організація і проведення заліку – це заключний етап в навчальному процесі, важливий метод перевірки знань у студентів з курсу «Профорієнтація та профвідбір». На заліку перевіряються знання студентів з усього курсу. Головна мета заліку - це підсумкова перевірка здобутих студентами знань, та уміння їх застосовувати в науковому дослідженні, яким є професіографічне психодіагностичне дослідження «Самоаналіз професійного спрямування і можливості розвитку у обраній професії».

Студент повинен на заліку розкрити основний зміст питань та додаткових питань, показуючи при цьому:

- знання психолого-діагностичних методик, вміння їх використовувати;
- вміння розібратися в суті психологічної проблеми тієї чи іншої ситуації професійного самовизначення особистості, професійних казусів які виникають при цьому, тощо;
- вміння поєднувати, систематизувати свої теоретичні та практичні знання та навички.

Залікова оцінка визначається по наступним критеріям:

“Зараховано” – коли студент глибоко і всебічно знає дисципліну, рекомендовану літературу, грамотно і логічно викладає матеріал, вміє вільно застосовувати теоретичні знання. При цьому відповіді повинні мати чіткий, логічно-структурований, аргументований та вичерпний характер. "Зараховано" передбачає наявність міцних знань у об'ємі курсу, відповіді на всі питання білета, додаткові питання і питання по реферату.

“Не зараховано” – коли студент не засвоїв зміст предмету і недостатньо знає рекомендовану літературу, а також при відсутності знань з більшої частини об'єму навчальної програми курсу, та відсутності знань діагностичних методик, тощо.

**ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ з курсу «Профорієнтація та профвідбір»
для студентів заочної форми навчання**

1. Цілі, завдання, характеристика профорієнтації.
2. Особливості профорієнтаційної роботи практичного психолога.
3. Характеристика основних нормативно-правових документів, які регулюють профорієнтаційну діяльність.
4. Структурні компоненти профорієнтаційної роботи та їх характеристика.
5. Історія профорієнтації: профорієнтаційні дослідження у зарубіжній психології.
6. Історія вітчизняної профорієнтаційної діяльності.
7. Вікова динаміка професійного самовизначення особистості.
8. Психолого-педагогічні умови формування «внутрішньої позиції» суб'єкта праці у дошкільному, молодшому шкільному, підлітковому і ранньому юнацькому віці.
9. Умови оптимального вибору професії.
10. Стадії професійного становлення особистості як активного суб'єкта праці.
11. Стадії вибору професії.
12. Експертна оцінка рівня сформованості особистості як активного суб'єкта праці.
13. Класифікація професій. Принципи вітчизняних класифікацій.
14. Загальна характеристика профконсультації та її місце в системі профорієнтації.
15. Функції і принципи професійної консультації. Професійно важливі якості консультанта.
16. Напрями організації профконсультативної допомоги. Етика профконсультації.

17. Інтерес як мотив вибору професії, класифікація інтересів.
18. Самооцінка профпридатності як мотив вибору професії: різновиди, вікові особливості самооцінки.
19. Обов'язок перед суспільством як мотив вибору професії.
20. Загальна характеристика здібностей. Застосування тестів з метою діагностики здібностей.
21. Організація професіографічного аналізу особистості.
22. Психологічні чинники основних компонентів профпросвіти.
23. Професіологія та професіографія як компоненти профінформації.
24. Характеристика основних розділів професіограми.
25. Характеристика психологічних чинників професіограми.
26. Вивчення професійних інтересів і професійних намірів учнів: характеристика психодіагностичного інструментарію.
27. Психодіагностичний інструментарій дослідження психофізіологічних функцій суб'єктів праці.
28. Методики дослідження професійно важливих якостей особистості.
29. Етапність професійного відбору та оцінка його ефективності. Документація профвідбору.
30. Особливості, завдання, умови визначення профадаптації як етапу профорієнтації, її види. Характеристика основних показників професійної придатності.

**ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ з курсу «Профорієнтація та профвідбір»
для студентів денної форми навчання**

1. Цілі, завдання, характеристика профорієнтації.
2. Особливості профорієнтаційної роботи практичного психолога.
3. Характеристика основних нормативно-правових документів, які регулюють профорієнтаційну діяльність.

4. Структурні компоненти профорієнтаційної роботи та їх характеристика.
5. Історія профорієнтації: профорієнтаційні дослідження в зарубіжній психології.
6. Історія вітчизняної профорієнтаційної діяльності.
7. Вікова динаміка професійного самовизначення особистості.
8. Психолого-педагогічні умови формування «внутрішньої позиції» суб'єкта праці у дошкільному, молодшому шкільному, підлітковому і ранньому юнацькому віці.
9. Умови оптимального вибору професії.
10. Стадії професійного становлення особистості як активного суб'єкта праці.
11. Стадії вибору професії.
12. Експертна оцінка рівня сформованості особистості як активного суб'єкта праці.
13. Класифікація професій. Принципи вітчизняних класифікацій.
14. Загальна характеристика профконсультації та її місце в системі профорієнтації.
15. Психологічний аналіз рівнів професійної інформованості особистості.
16. Функції і принципи професійної консультації. Професійно важливі якості консультанта.
17. Напрями організації профконсультативної допомоги. Етика профконсультації.
18. Профконсультаційні «казуси», їх класифікація.
19. Кризи професійного самовизначення особистості.
20. Професійна деструкція особистості.
21. Форми та методи соціально-психологічного супроводу оптантів.
22. Нормативно-правові документи профконсультації.
23. Інтерес як мотив вибору професії, класифікація інтересів.

24. Самооцінка профпридатності як мотив вибору професії: різновиди, вікові особливості самооцінки.
25. Обов'язок перед суспільством як мотив вибору професії.
26. Загальна характеристика здібностей. Застосування тестів з метою діагностики здібностей.
27. Схема складання картки первинної індивідуально-психологічної профконсультації.
28. Схема складання профорієнтаційної характеристики на учнів.
29. Організація професіографічного аналізу особистості.
30. Психологічні чинники основних компонентів профпросвіти.
31. Професіологія та професіографія як компоненти профінформації.
32. Характеристика основних розділів професіограми.
33. Характеристика психологічних чинників професіограми.
34. Вивчення професійних інтересів і професійних намірів учнів: характеристика психодіагностичного інструментарію.
35. Психодіагностичний інструментарій дослідження психофізіологічних функцій суб'єктів праці.
36. Методики дослідження професійно важливих якостей особистості.
37. Нормативно-правові документи, що регулюють профвідбір.
38. Етапність професійного відбору та оцінка його ефективності. Документація профвідбору.
39. Основні структурні компоненти резюме.
40. Схема складання аплікаційного листа.
41. Абсолютність та відносність професійної придатності: складові профпридатності.
42. Психодіагностичний інструментарій визначення профпридатності.
43. Особливості та завдання, умови визначення профадаптації як етапу профорієнтації, її види. Характеристика основних показників професійної придатності.

44. Характеристика суб'єктивних та об'єктивних показників профадаптації.
45. Характеристика основних етапів профадаптації.
46. Типи дезадаптивної поведінки суб'єктів праці.
47. Психотехнології регуляції та профілактики дезадаптивних ситуацій.
48. Психологічна характеристика компонентів профадаптації.
49. Характеристика психодіагностичного інструментарію практичного психолога на етапі професійного відбору/підбору.
50. Актуальні проблеми профорієнтаційної діяльності практичного психолога в умовах сьогодення.

XI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Щербакова І. М. Навчальна програма курсу «Профорієнтація та профвідбір». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 24 с.

2. Щербакова І. М. Робоча програма курсу «Профорієнтація та профвідбір» : для студ. спец. «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 32 с.

3. Щербакова І. М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості : навч.- метод. посіб. / І. М. Щербакова, Г. А. Стадник. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 324 с.

XII. ТЕСТИ

До кожної теми додаються тестові завдання, тест, що містить 10 питань. До підсумкової перевірки знань за курсом передбачено опрацювання тесту, що містить 60 питань.

Приклад тестового завдання до практичних занять

Тест 1 до ЗМ I., Т.1.

Уважно прочитайте зміст кожного питання і доберіть одну правильну відповідь. Правильну відповідь позначте наприклад ©, або підкресліть.

1 . Встановіть який компонент не входить до структурних компоненти СПОО (системи професійної орієнтації особистості) :

- а) П- активізація;
- б) П- виховання;
- в) П- консультація;
- г) П- психодіагностика;
- д) П- корекція;
- ж) П- адаптація;
- з) П-відбір/добір.

2.Профорієнтація в зарубіжній практиці називається :

- а) прикладна психологія;
- б) психотехніка ;
- в) індустріально - організаційна психологія;
- г) психологія праці.

3.Цілеспрямована діяльності людини свідчить про сформованість :

- а) проф. інтересів;
- б) проф. спрямованості;
- в) проф. намірів.

4. Орієнтування в міжлюдських виробничих відносинах як психологічна ознака праці активності суб'єкта містить в собі наступні компоненти:

- а) операторний;
- б) гностичний;
- в) афективний.

5 . Професійний інтерес , що характеризується вузькістю проф. світогляду називається :

- а) інтересом супутніх можливостей;
- б) наївно - егоїстичним інтересом;
- в) ситуативним проф. інтересом.

6.Профес.інформація спрямована на розвиток у особистості:

- а) інтересів і схильностей до різних видів діяльності
- б) необхідністю рівня проф. інформованості
- в мотивації проф. самовизначення

7. Визначте якісні характеристики проф. інформації:

- а) зміст;
- б) достовірність;
- в) відповідність віковим особливостям;
- г) глибина;
- г) коригуюча.

8. За впливом умов праці на людину професії поділяються на:

- а) 4 групи;
- б) 6 груп;
- в) 5 груп.

9. Засновником психотехніки є:

- а) Г. Стенлі;
- б) Х. Мюнстерберг;
- в) Р. Вудвортс.

10. Свідоме та позитивне відношення людини до певної професійної діяльності називається:

- а) проф. спрямованістю;
- б) проф. наміром;
- в) проф. покликанням.

ХІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Баріхашвілі І. І. Психологічні основи профорієнтації і професійного самовизначення : навч.-метод. посіб. / Баріхашвілі І. І., Ворона М. П., Старіков І. М. – Миколаїв : Атол, 2006. – 223 с.
2. Батаршев А. В. Базовые психологические свойства и профессиональное самоопределение личности : практ. рук. по психолог. диагностике / А. В. Батаршев. – СПб. : Речь, 2005. – 208 с.
3. Демиденко В. К. Здоровье и выбор профессии школьниками : [монография] / Демиденко В. К., Гречишкина А. П., Гречишкина О. Д. – Бердянск : БГПУ, 2005. – 200 с.
4. Зеер Э. Ф. Профориентология: теория и практика : [учеб. пособие для вузов] / Зеер Э. Ф., Павлова А. М., Садовникова Н. О. – М. : Акад. Проект ; Екатеринбург : Деловая кн., 2004. – 188 с.
5. Климов Е. А. Как выбрать профессию : кн. для учащихся ст. кл. сред. шк. / Е. А. Климов. – 2-е изд., доп. и дораб. – М. : Просвещение, 1990. – 159 с. : ил. – (О профессиях, производстве и людях труда).
6. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения : [учеб. пособие] / Е. А. Климов. – М. : АCADEMIA, 2004. – 301 с.
7. Корольчук М. С. Теорія і практика професійного психологічного відбору : [навч. посіб. для слухачів та студ. вищ. навч. закл.] / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 532 с.
8. Коропецька О. М. Профорієнтація та профвідбір : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. М. Коропецька. – Івано-Франківськ : [б. в.], 2005. – 234 с.
9. Куш О. С. Профорієнтація старшокласників: досвід застосування психодіагностичних методик : метод. посіб. / О. С. Куш; за ред. В. Ф. Моргуна. – Кременчук, 2007. – 52 с.

10. Мельник О. В. Профорієнтаційна робота зі школярами в умовах профільного навчання : наук.-метод. посіб. для вчителів / О. В. Мельник, І. Л. Уличний ; АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України. – К. : Мегапринт, 2008. – 118 с.
11. Методи психодіагностики в системі профвідбору : метод. посіб / [авт.-уклад. В. В. Синявський та ін.] ; М-во праці та соц. політики України, Держ. центр зайнятості. – К. : [б. в.], 2007. – 287 с.
12. Павлова Т. Л. Профорієнтація старшокласників: діагностика и развитие профессиональной зрелости / Т. Л. Павлова. – М. : ТЦ Сфера, 2005. – 118 с.
13. Професійна діагностика / [упоряд. Т. Гончаренко]. – К. : Редакції загальнопед. газ., 2004. – 119 с.
14. Професійна орієнтація старшокласників: теорія і практика : наук.-метод. посіб. Вип. 1 / [за ред. О. В. Мельника] ; АПН України, Ін-т проблем виховання. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 230 с.
15. Професійне самовизначення старшокласників : метод. посіб. / [Д. О. Закатнов, О. В. Мельник, О. В. Осипов та ін.] ; за ред. Д. О. Закатнова. – К. : Шкіл. світ, 2006. – 127 с.
16. Професійні здібності учня / [упоряд. : С. Максименко, О. Главник, М. Левтик]. – К. : Главник, 2004. – 111 с. – (Психологічний інструментарій).
17. Професіограми і психограми професій : метод. посіб. Кн. 9 / Держ. центр зайнятості, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України / [підгот. В. В. Синявський ; відп. за вип. В. Є. Скульська]. – К. : [б. в.], 2004. – 187 с.
18. Профессиональная ориентация как детерминанта карьеры личности: школа профессионального самоопределения : учеб.-метод. пособие / [В. И. Носков, А. В. Кальянов, О. В. Ефросинина и др.] ; Донец. ин-т управления; под общ. ред. В. И. Носкова. – Донецк : Норд-Пресс, 2006. – 169 с.

19. Профорієнтаційна робота класного керівника : метод. рек. / Держ. служба зайнятості України, Черніг. обл. центр зайнятості; [авт.-уклад. В. В. Синявський]. – Чернігів, 2005. – 23 с.
20. Профорієнтаційна робота психолога / [упоряд. Т. Гончаренко]. – К. : Шкіл. світ, 2007. – 127 с.
21. Пряжников Н. С. Профессиональное и личностное самоопределение / Н. С. Пряжников. – М. : Изд-во «Институт практической психологии»; Воронеж : НПО «МОДЭК», 1996. – 256 с.
22. Пряжников Н. С. Профорієнтація в школі і коледжі: ігри, вправи, опросники: 8–11 кл.: ПТУ і коледж / Н. С. Пряжников. – М. : Вако, 2006. – 287 с.
23. Пряжникова Е. Ю. Профорієнтація : учеб. пособие [для студ. вузов, обучающихся по направлению и специальностям психологии] / Е. Ю. Пряжникова, Н. С. Пряжников. – 4-е изд., стер. – М. : Академия, 2008. – 494, [1] с.
24. Рибалка В. В. Психологія праці особистості : навч.-метод. посіб. / В. В. Рибалка ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К. : Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка, 2006. – 59 с.
25. Рибалка В. В. Психологія професійного самовизначення для здорових старшокласників : метод. рек. / В. В. Рибалка ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К. : [б. в.], 2004. – 24 с.
26. Романова Е. С. 99 популярных профессий: психологический анализ и профессиограммы / Е. С. Романова. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2008. – 460 с.
27. Світ професій : метод. рек. / [уклад. В. В. Синявський] ; Держ. служба зайнятості України, Київ. міськ. центр зайнятості. – К. : [б. в.], 2004. – 16 с.
28. Синявський В. В. Професіограми і психограми робітничих професій : метод. посіб. / В. В. Синявський, Д. В. Гоменюк ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Навч.-наук. центр проф.-техн. освіти. – К. : Київ. Русь, 2008. – 77 с.

29. Словник-довідник з професійної орієнтації учнів / [уклад. : В. В. Синявський, О. В. Мельник] ; АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України. – К. : Мегапринт, 2007. – 118 с.
30. Технологія професійного відбору майбутніх педагогів: [професійна орієнтація на педагогічні професії] : навч. посіб. / [уклад. : О. М. Коберник, М. В. Михайліченко, Д. І. Пащенко та ін.] ; Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – К. : Міленіум, 2006. – 77 с.
31. Тутубалина Н. В. Твоя будущая профессия : сб. тестов по проф. ориентации / Н. В. Тутубалина. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2005. – 280 с.
32. Тюшев Ю. В. Выбор профессии: тренинг для подростков / Ю. В. Тюшев. – М. ; СПб. : Питер, 2006. – 160 с.
33. Уніят С. Вибір професії, або задача з багатьма невідомими / С. Уніят, С. Комінко. – Тернопіль : Підручники і посібники, 1997. – 87 с.
34. Чебикіна Т. М. Словник-довідник з профорієнтації / Т. М. Чебикіна ; Півд. наук. центр АПН України, Одес. обл. ін-т удоскон. вчителів. – О. : ПНЦ АПН України, 2006. – 43 с.
35. Черникова Т. В. Профорієнтаційна підтримка старшокласників : учеб.-метод. пособие / Т. В. Черникова. – М. : Глобус, 2006. – 252 с.
36. Чернявская А. П. Психологическое консультирование по профессиональной ориентации / А. П. Чернявская. – М. : ВЛАДОС-Пресс, 2004. – 94 с. – (Психология для всех).
37. Шнейдер Л. Б. Профессиональная идентичность: теория, эксперимент, тренинг : учеб. пособие / Л. Б. Шнейдер ; Рос. акад. образования, Моск. психол.-соц. ин-т. – М. : Изд-во МПСИ ; Воронеж : МОДЭК, 2004. – 594 с.
38. Щербакова І. М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості : навч.- метод. посіб. / І. М. Щербакова, Г. А. Стадник. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 324 с.

Допоміжна література:

1. Алік Н. Система педагогічної профорієнтації учнівської молоді: [шляхи орієнтації учнів на вчительські професії] / Н. Алік // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2009. – № 6. – С. 46–48.
2. Андрухів О. Модель стратегії професійного самовизначення учнівської молоді / О. Андрухів // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2005. – № 1. – С. 128–135.
3. Балл Г. Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації школярів: [професійна інформація та професійна консультація школярів] / Г. Балл // Психолог. – 2004. – № 8, лютий. – С. 2–11.
4. Близнюк Т. Проблема професійної орієнтації молоді в педагогічних працях Романа Скульського / Т. Близнюк // Обрії. – 2006. – № 2. – С. 19–21.
5. Борисов В. В. Нові завдання професійної орієнтації молоді з огляду на сучасний ринок праці / В. В. Борисов // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Бердянськ, 2008. – № 1. – С. 77–80.
6. Васюк О. Становлення та розвиток профорієнтаційної роботи на професії педагогічної спрямованості: [історичні аспекти та сучасний розвиток профорієнтації] / О. Васюк // Вісник Книжкової палати. – 2008. – № 3. – С. 27–29.
7. Галкіна Н. П. Роль ціннісних орієнтацій у професійному становленні особистості / Н. П. Галкіна // Наука і освіта. – 2007. – № 8/9. – С. 26–28.
8. Гапонова О. Профорієнтаційні ігри / О. Гапонова // Психолог. – 2007. – № 23/24, червень. – С. 9–16.
9. Гетта А. М. Особливості професійного самовизначення учнів в умовах ринкових відносин / А. М. Гетта // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – Чернігів, 2004. – Вип. 22. – С. 74–75.
10. Глушко М. Подорож у світ професій: профорієнтаційна гра: [для молодших підлітків, дітей 11–12 р.] / М. Глушко // Психолог. – 2008. – № 5, лютий. – С. 11–15.

11. Гончарова Н. О. Врахування інтересів, здібностей, нахилів та намірів підлітків у виборі майбутньої професії / Н. О. Гончарова // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки. – К., 2007. – Вип. 20. – С. 136–142.
12. Григорович Р. В. Профорієнтаційна робота: [етапи, структурні компоненти профорієнтації роботи в школі] / Р. В. Григорович // Соціальний працівник. – 2008. – № 12, червень. – С. 2–4.
13. Григорович С. С. Особенности профессионального самоопределения в ранней юности / С. С. Григорович // Психология обучения. – 2008. – № 9. – С. 49–55.
14. Дем'янчук Н. «Хочу» + «Можу» + «Треба» = «Правильний вибір професії»: програма тренінгу з професійної орієнтації для учнів 9–12 кл. / Н. Дем'янчук // Психологія. – 2009. – № 25/27, липень. – С. 54–64.
15. Дещенко О. Вивчення здібностей учнів з метою профорієнтації / О. Дещенко // Наукові записки. Серія: Педагогіка. – Т., 2007. – № 8. – С. 223–227.
16. Діагностика професійних уподобань особистості: [визначення рівня виразності професійних здібностей] // Психолог. – 2006. – № 30, серпень. – С. 16–18.
17. Доскач С. Методологічні засади професійного та особистісного самовизначення / С. Доскач, Н. Дронь // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. – Чернівці, 2005. – Вип. 255: Педагогіка та психологія. – С. 41–45.
18. Ильясов М. И. Условия и предпосылки успешной профориентации школьников / М. И. Ильясов // Педагогічні науки. – 2009. – № 1. – С. 87–89.
19. Кабінет професійної орієнтації в школі : метод. рек. / [авт.-уклад. В. В. Синявський] ; Держ. служба зайнятості України, Черніг. обл. центр зайнятості. – Чернігів : [б. в.], 2005. – 31 с.
20. Кльоц Л. Довідник професій: на допомогу старшокласникам: [перелік

- та опис професій] / Л. Кльоц // Психологія. – 2008. – № 41/42, листопад. – С. 49–78. – (Вкладка: Профорієнтаційні заняття психолога).
21. Коваленко Т. Психодіагностичне забезпечення профорієнтаційної роботи зі старшокласниками на основі психограми майбутньої професії / Т. Коваленко, О. Куц // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 5/6. – С. 66–68.
22. Ларіна Н. Б. Проблеми управління професійною орієнтацією старшокласників у загальноосвітньому навчальному закладі / Н. Б. Ларіна // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Херсон, 2006. – Вип. 41. – С. 176–183.
23. Литвин О. М. Готовність до вибору професії в аспекті професійного самовизначення учнів / О. М. Литвин // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 205–208.
24. Маршавін Ю. Професійна орієнтація як чинник збалансованості попиту і пропозиції на ринку праці України / Ю. Маршавін // Післядипломна освіта в Україні. – 2008. – № 2. – С. 102–105.
25. Мельник О. До проблеми класифікації професій (з історії питання): [класифікація професій як один із засобів підвищення результативності профорієнтаційної роботи] / О. Мельник // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2005. – № 5. – С. 40–44.
26. Мельник О. В. Виховні аспекти профконсультаційної роботи зі старшокласниками / О. В. Мельник // Світ і виховання. – 2005. – № 5. – С. 25–27.
27. Ми – за свідомий вибір професії: методика «Карта інтересів» (за Є. Клімовим): [перелік питань на допомогу вибору професії для підлітків і дорослих] // Директор школи. – 2007. – № 17, травень. – С. 23–25.
28. Носков В. Від самопізнання – до своєї професії: [психодіагностика] / В. Носков // Психолог. – 2005. – № 1, січень. – С. 15–18.
29. Отрощенко Н. Л. Профорієнтаційна робота в сучасній загальноосвітній

школі / Н. Л. Отрощенко // Освіта Донбасу. – 2008. – № 5/6. – С. 18–23.

30. Піддячий М. І. Історичні передумови і теоретичні засади профорієнтації школярів: [історичні тенденції психолого-педагогічної теорії профорієнтації та сучасні напрями профорієнтаційної роботи] / М. І. Піддячий // Педагогіка і психологія. – 2006. – № 3. – С. 29–36.

31. Плотнікова О. Професійне самовизначення учнів / О. Плотнікова // Психолог. – 2004. – № 42, листопад. – С. 21–23.

32. Побірченко Н. Моделювання професійного самовизначення в неперервній освіті / Н. Побірченко // Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн., укр.-пол. щорічник. – Ченстохова ; К., 2008. – Вип. 10. – С. 257–262.

33. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення працевлаштування молоді : Закон України від 1 березня 2005 р. № 2429-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 13. – Ст. 233. – С. 590–591.

34. Про внесення змін до деяких законів України щодо реалізації інвалідами права на трудову зайнятість : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3483-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 32. – Ст. 271. – С. 1158–1162.

35. Про зайнятість населення : Закон УРСР від 1 березня 1991 р. № 803-XII // Відомості Верховної Ради України УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 170. – С. 361–375.

36. Про Концепцію професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації незайнятого населення : постанова Кабінету Міністрів України від 1 лютого 1996 р. № 150 // Збірник законодавчих актів і нормативних документів системи професійно-технічної освіти. – К., 1999. – Т. 1. – С. 77–89. – (Концепція додається).

37. Про тимчасовий перелік професій та спеціальностей, що вимагають професійного відбору : (лист Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 18 серпня 1994 р. № 01-14/17-64) // Збірник

нормативних та методичних матеріалів з питань професійної орієнтації незайнятого населення та інших категорій громадян / Держ. центр зайнятості, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості. – К., 1997. – С. 52–54.

38. Професіограма наставника як одна з форм визначення професійних якостей людини // Відкритий урок. – 2004. – № 13/16. – С. 74–76.

39. Пряжников Н. Пространство самоопределения: как помочь подростку найти себя и профессию: [типологии профессионального самоопределения] / Н. Пряжников // Воспитательная работа в школе. – 2007. – № 3. – С. 39–46.

40. Резапкина Г. Словарь профессий / Г. Резапкина // Школьный психолог. – 2007. – № 5, март. – С. 25–32.

41. Резапкина Г. Холланд + Климов = ?: [методика определения профессионального типа личности] / Г. Резапкина // Школьный психолог. – 2007. – № 5, 1–15 марта. – С. 22–24.

42. Рубцова Н. Е. Духовный смысл психологического обеспечения профессионального самоопределения: [авторская психологическая классификация профессий] / Н. Е. Рубцова, Т. В. Темиров // Мир психологии. – 2008. – № 2. – С. 211–221.

43. Рыбаков М. Ю. Профессиональная ориентация школьников: традиционное содержание и векторы модернизации: [различные определения профессиональной ориентации] / М. Ю. Рыбаков // Среднее профессиональное образование. – 2008. – № 2. – С. 6–8.

44. Сидоренко В. Теоретичні засади системи професійної орієнтації [учнівської молоді] в сучасних умовах розвитку суспільства / В. Сидоренко, Н. Тверезовська // Імідж сучасного педагога. – 2006. – № 8. – С. 6–9.

45. Сиченко В. В. Професійна орієнтація молоді в сучасних умовах / В. В. Сиченко // Нива знань. – 2009. – № 1. – С. 3–4.

46. Тест професійної спрямованості особистості: (метод Дж. Холланда) // Психолог. – 2006. – № 30, серпень. – С. 12–15.
47. Туляєв В. Професійне самовизначення старшокласників: сучасний погляд на проблему / В. Туляєв // Вересень. – 2008. – № 1/2. – С. 128–134.
48. Хижняк М. В. Життєві плани та професійне самовизначення старшокласників / М. В. Хижняк // Вісник Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Серія: Психологія. – Х., 2005. – Вип. 15. – Ч. 2. – С. 156–163.
49. Чернета С. Система професійної орієнтації молоді як умова правильного вибору професії: [профорієнтаційна робота на факультетах довузівської підготовки молоді] / С. Чернета // Молодь і ринок. – 2009. – № 7. – С. 46–49.
50. Як правильно обрати професію: [8 чинників вибору професії за Є. Климовим] // Завуч. – 2009. – № 2, січень. – С. 10.

Навчальне видання

Щербакова Ірина Миколаївна

доцент кафедри практичної психології,

к. філос. наук, доцент

РОБОЧА ПРОГРАМА

курсу «ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ТА ПРОФВІДБІР»

за напрямом підготовки

6.0301103. Практична психологія

Суми: Видавництво СумДПУ, 2014 р.

Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.2000 р.

Відповідальна за випуск *А. А. Сбруєва*

Комп'ютерна верстка *Ю. С. Нечипоренко*

Здано в набір 19.06.14. Підписано до друку 10.07.14.

Формат 60x84/16. Гарн. Times. Друк ризограф.

Папір друк. Умовн. друк. арк. 1,4. Обл.-вид. арк. 1,2.

Тираж 100 прим.

Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка

40002, м. Суми, вул. Роменська, 87

